

SPROGMUSEET Redaktør: Ole Stig Andersen

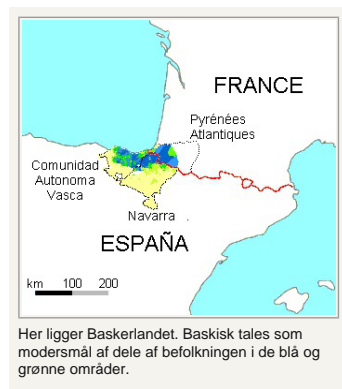
Baskisk – en kærlighedserklæring

Af [Bjørn A. Bojesen](#) 21. februar 2010 • I kategorien [Enkeltsprog](#) •

Baskisk blomstrer. Selv om man sagtens kan leve et helt liv i Danmark uden at høre sproget omtalt, så er det der, klar til at springe frem fra skyggerne og svinge med baskerhuen. Man skal blot være opmærksom.

Pludselig kommer der en gammel Fort *Durango* kørende forbi udenfor. (Opkaldt efter Durango i Mexico som er opkaldt efter Durango i Baskerlandet.) Man henter en flaske chilensk vin op fra kælderen, og skænker måske ikke vingårdens svulstige, baskiske navn en tanke: *Undurraga*. I et filosofisk øjeblik holder man dog flasken op mod lyset og ser dens rødglødende *silhuet*. (Efter den franske politiker Étienne de Silhouette [1709–67] af baskisk afstamning – på uforfransket (syd)baskisk ville hans efternavn lyde Zuloeta. Stedet med de mange huler.) Man tænder for fjernsynet mens man lader den varme *bayonneskinke* køle af. (Bayonne, på baskisk Baiona, er den største by i Fransk Baskerland.) I tv-avisen fortælles der om uvej i *Biscayen* (efter den baskiske provins Bizkaia) og om den politiske situation i *Bolivia* (opkaldt efter den sydamerikanske frihedskæmper [Simón Bolívar](#), hvis familie stammede fra den lille baskiske landsby Bolibar eller "Mølleengen").

(Der har været en betydelig baskisk udvandring til Amerika (USA, Argentina, Chile), så der er en del (nord- og syd-) amerikanere der har et baskisk efternavn. I følge én [beregning](#) har mellem 10 og 20 % af Chiles befolkning et baskisk efternavn!)

Baskerlandet og dets sprog

Jeg husker tydeligt mit første møde med Baskerlandet. Jeg var lige blevet myndig og var taget på interrail med en kammerat. Han ville se Tour de France, jeg ville høre sprog. I toget i det sydøstlige Frankrig fik jeg en følelse af at vi slet ikke var på vej til Spanien. Der var noget "uspansk" over det grønne bjerglandskab. Man kunne godt have indbildt mig at toget var blevet teleporteret til Irland.

På stationen i landsbyen Irun på den anden side af grænsen var souvenirkiosken fuld af underlige symboler: flag der lignede Dannebrog, men med et grønt X (andreakors) bag ved det hvide kors. Krus og smykker med et mystisk komma-kors, der med ond vilje lignede et hagekors og med god vilje påmindede om en skibsskrue. T-shirt og postkort med ord der så alt andet end spanske ud.

Vi ankom til bade- og filmfestivalbyen San Sebastián, og fandt hurtigt ud af at byen var tosproget og hed Donostia på det andet sprog. Det havde vi ikke lige regnet med. Nå, men vi var på ferie, og var der ikke for at spekulere. Om aftenen gik vi ind i en af byens mange, mange værtshuse. Henne ved baren blev vi mødt af et stolt blik og et lille hvidt skilt: "Tourist, remember, you are not in Spain, you are in the Basque Country."

Nogle ville måske gysende tænke "[ETA](#)!" og se sig om efter et andet sted at indtage deres *zuritoa* (lille øl) og *pintxoak* (bar-småretter, tilsvarende *tapas* i spansk-Spanien). Men jeg var tryllebundet. Det bjergtog mig at der fandtes en anden måde at se virkeligheden på end den der markeres med røde streger i skolebøgernes verdenskort. Inden vores afrejse havde jeg lært så meget turistspansk som jeg kunne overkomme. Nu havde jeg opdaget et sprog der var endnu mere magnetisk.

Donostia (San Sebastián)

Seneste sprognyheder

4/5	Sprogforskerne fandt en skat i skoven politiken.dk
27/4	Lille indsats styrker små børns sprog www.dr.dk
26/4	Lad os komme det danske 'jantekomma' til livs politiken.dk
23/4	Ud med sproget - Berlingske Mener www.b.dk
20/4	Unikt runefund i centrum af Odense videnskab.dk

4/1	John Holm, Pioneer in Linguistics, Dies at 72 www.nytimes.com
10/8	Young women, give up the vocal fry and reclaim your strong female voice www.theguardian.com
20/5	Bill Funding Native Language Programs Passes mtpr.org
17/5	Sounds Of The Pilbara II: Songs In Language finishes recording - WAM - West Australian Music wam.org.au
13/5	Seven US Senators Introduce Bill to Promote Preservation of American Indian Languages - Native News Online nativenewsonline.net

FLERE NYHEDER >>>

Verdens sprog på Sproguseet.dk [på et større kort](#)

Mere i kategorien 'Enkeltsprog'

Gagauzerna, en folkspillra med förnyad status
 Kelterne – Europas indianere
 Usbekisk arabisk – et besøg i landsbyen Jogari
 Moldavisk

Nye kommentarer

Arturo til Hebraisk: Et genoplivet sprog eller et nyt sprog?
 Yunus til Two Turkish Loanwords in Swedish
 Sonstige til Den Danske Ordbog på nettet
 Mads Haupt til Er det forkert at splitte sammensatte ord?
 Monica Scheuer til Jødiske efternavne
 jane til Jødiske efternavne
 InglêS til Sprogene i Mozambique
 Birgit Eggert til Hvad er der blevet af Maren?
 Grethe Movsing til Hvad er der blevet af Maren?
 Henrik Klindt-Jensen til Ded borriñholmska måled

Artikler om

Tosprogede vejskilte. Men aktivister har sprayet de spanske navne over. (Foto: buber.net)

De syv baskiske provinser

Det fører sommetider til forvirring og misforståelser at "Baskerlandet" både kan betegne en (mindre) spansk region og et (større) etnohistorisk område. Jeg vil tro at den spanske regering har det helt fint med at *Pais Vasco* er blevet gjort til den officielle betegnelse for tre af de baskiske provinser. Det giver dem skyts over for de baskiske nationalister ("Hvad klager I over, I har jo fået jeres Baskerland – endda med selvstyre."). Men for de mennesker der føler sig som baskere, er Baskerlandet altså noget mere. Deraf den til tider voldsomme nationalisme og mærkelige graffiti a la "4 + 3 = 1".

I den tidlige middelalder var baskisk hovedsproget i hele Baskerlandet, samt i dele af Rioja og Burgos og Pyrenæerne øst for Baskerlandet. [\(buber.net\)](#) De romanske dialekter vandt langsomt fodfæste i købstæder og administrationscentre, men på landet talte befolkningen udelukkende baskisk. [\(hiru.com\)](#) Det har udenlandske pilgrimme på vej til Santiago de Compostela i Galicien kunnet mærke. "Franskmanden" Aymeric Picaud [skriver](#) i det 12. århundrede en guide til pilgrimme, hvor han hævder at baskernes sprog er "barbarisk" og lyder som "hundredes goen"!

Baskisk har lidt store domænetab. Således var det hovedsproget i Bilbao i det 16. århundrede, men et århundrede senere var alle indbyggerne tosprogede. [\(Trask\)](#) I dag er det de færreste i byen der taler baskisk.

Under Francisco Franco, som var diktator i Spanien fra 1939 til 1975, blev baskisk forbudt. Skolebørn blev tvunget til at tale spansk, og en del baskiskaktivister (såsom forfattere) blev likvideret, se [Trask: The History of Basque](#). Brugen af sproget gik kraftigt tilbage, men det overlevede i en slags undergrundstilværelse.

Efter diktaturets fald har man i Spansk Baskerland gjort et kæmpe arbejde for at få baskisk "op at stå" igen. Fx vælger mange spansksprogede forældre at sende deres børn i [ikastola](#) – en skole hvor undervisningen udelukkende foregår på baskisk. Og det har båret frugt: I løbet af de seneste 25 år er antallet baskisktalende *øget* med 150.000 – en bemærkelsesværdig udvikling for et truet minoritetssprog, som bl.a. forfatteren Kirmen Uribe har [beskrevet](#) i et spændende essay i El País.

Baskisk har flere dialekter, og det har skriftsproget været præget af. Efter et halvt århundredes undersøgelser og drøftelser blev den samlende skriftnorm Euskara Batua ([Forenet Baskisk](#)) i 1968 godkendt af Det baskiske akademi. De fleste tekster publiceres i dag på batua, men der har været stærke protester fra folk der syntes det var et "kunstsprog". For eksempel udtales h'et ikke i de sydlige dialekter. Men baskere i Bilbao er pænt nødt til at tage hensyn til deres nordpyrenæiske slægtninge, der vitterlig

For danske turister i Donostia kan den baskisk de nu og da møder på de tosprogede skilte, fortone sig som det rene volapyk. Det skyldes først og fremmest at skriftsproget har nogle særheder i forhold til det man måske kender fra andre vesteuropæiske skriftsprog. Først og fremmest skal tegnet x ikke udtales som i *X factor*, men som "sh" i *shit* eller "sch" i *Scheiße*. Kombinationen tx lyder dermed mere eller mindre som "tj" i *tjek*. (En chip hedder *txip* på baskisk!). Den viden burde gøre ord som *pintxoak* /pintjåak/ og *txakolina* /tjakålinja/ (baskisk hvidvin) lidt mere ... spiselige. Og så skal det lige nævnes at z udtales som dansk s, og altså ikke er stemt som på engelsk.

[Baskisk](#) eller *euskara* tales af godt 600 tusinde mennesker (ca. 24 % af den baskiske befolkning på over 2,5 mio) på begge sider af de vestlige Pyrenæer, i et bælte der strækker sig mellem Bayonne (baskisk: Baiona) i Frankrig og Bilbao (baskisk: Bilbo) i Spanien, fra Biscayens kyster til indlandet omkring Pamplona (baskisk: Iruñea; berømt for sit tyreløb). En halv million af [de baskisktalende](#) (*euskaldunak* – "de som er i besiddelse af *euskara*") bor i Spanien. Langt de fleste baskisktalende er tosprogede, med enten spansk eller fransk som deres andet sprog.

[Baskerlandet](#) eller Euskal Herria deles traditionelt ind i syv provinser:

Bizkaia, Araba, Gipuzkoa, Nafarroa (Navarra), Lapurdi, Nafarroa Beherea (Nedre Navarra) og Zuberoa. De tre sidstnævnte befinder sig i det franske *département* Pyrénées-Atlantiques, mens (Øvre) Navarra er en autonom region i Spanien, og de tre førstnævnte udgør den autonome region Baskerlandet (spansk: *Comunidad autónoma vasca* eller ret og slet *País Vasco* – "Baskerlandet"), ligeledes i Spanien. Baskisk har ingen officiel status i Frankrig, mens det sammen med spansk er officielt sprog i den autonome region Baskerlandet og dele af Navarra. Baskisk er uddødt i det sydlige Navarra og i store dele af Araba (spansk: Álava).

aktuelle sprog Alfabeter Anmeldelser arabisk

Biblen bogstaver børn Danmark Dansk Dialekter

engelsk esperanto Formidling fransk identitet

konsonanter Medier modersmål Musik Navne norsk Ord

ordbøger ordforråd oversættelse Plansprog religion

romanske sprog russisk Sjov skriftsprog sprogdød Sproggeografi

sprogkort Sprogpolitik sprogteknologi

svensk truede sprog tv tyrkisk tysk Udtale

Underholdning video vokaler

Arkiv	Resources
januar 2015	Ethnologue: Languages of the World
december 2014	Forvo – All the Words in the World. Pronounced.
november 2014	LL-Map: Language and Location
maj 2014	Minority Rights Group
marts 2014	OmniGlot. Writing Systems and Languages of the World
februar 2014	UNESCO Atlas of the World's Languages in Danger
oktober 2013	World Atlas of Linguistic Structures (WALS)
august 2013	
marts 2013	
januar 2013	
december 2012	
november 2012	
oktober 2012	
september 2012	
juli 2012	Bogstavlyd
juni 2012	Dansk sprognavn
maj 2012	Den danske ordbog
april 2012	Dialekt.dk
marts 2012	dk.kultur.sprog
februar 2012	Korpus.dk
januar 2012	Nye ord i dansk på nettet (NOID)
december 2011	Ordbog over det danske sprog
november 2011	Ordnet. Dansk sprog i ordbøger og korpus
oktober 2011	Sproget.dk
september 2011	Svenska Akademien
august 2011	Ø (Schwa.dk)
juli 2011	
juni 2011	
maj 2011	
april 2011	
marts 2011	
februar 2011	
januar 2011	
december 2010	
november 2010	
oktober 2010	
september 2010	
juni 2010	
maj 2010	
april 2010	
marts 2010	
februar 2010	
januar 2010	
december 2009	
november 2009	
oktober 2009	
september 2009	
august 2009	
juli 2009	
juni 2009	

'Ukan' er et virus og den baskiske selvstyrrerigerings maskot for en baskiskkampagne. Formålet er at få spansktalende baskere til at lade sig "inficere" og blive tosprogede. 'egin' i snakkeboblen betyder "gør", og 'euskarari' er dativ af 'euskara'. Ukan siger altså "gør baskisk et klik", m.a.o.: "klik på baskisk".

udtaler h'et i ord som *aho zahar hau* "denne gamle mund".

Hvorfor baskisk?

I forhold til fransk og spansk er baskisk *meget* svært for en dansker. Og – nu kommer det spørgsmål som alle sprogstuderende må regne med at blive stillet, medmindre de læser engelsk: Hvorfor så overhovedet beskæftige sig med det? (Medmindre man er basker, anti-ETA-agent eller har en baskisk oldemor.) Hvis man vil komme tæt på lokalbefolkningen, kan man vel "bare" lære fransk eller spansk? Eller vente og håbe på at baskerne snart bliver lige så dygtige til turistengelsk som vi er her i Danmark?

Baskerlandet er et meget smukt stykke Sydvesteuropa, og jeg kan godt lide menneskene der (og maden!). Men det er og bliver det baskiske sprog der udøver den største fascination på mig. Hvad det så bunder i, er svært at sige, men jeg kan da give nogle bud:

* Baskisk er anderledes

Baskisk er et isolat, det vil sige at man ikke har kunnet fastslå noget slægtskab mellem baskisk og andre sprog. Derfor opfører det sig anderledes end de mere velkendte europæiske sprog. Rigtignok er baskisk fyldt med låneord fra nabosprogene, men sprogets grundinventar er helt sit eget. Hvis man fx vil forklare en basker at det danske flag også er rødt og hvidt, kommer man ikke langt med det franske *rouge* og *blanc* eller det tilsvarende spanske *rojo* og *blanco*. På *euskara* hedder det *gorri* og *zurri*!

Når man oversætter baskiske sætninger til dansk, skal ordene ofte stå i en helt anden rækkefølge:

Diskotekan ikusi duzun neska hor dator!

diskoteket-på set har-som pigen der-henne kommer!

Dér kommer pigen som du så på diskoteket!

Og sjovt nok kan man sløjfe ordet *neska* og fæstne den bestemte artikel -a *direkte* på ledsætningen:

Diskotekan ikusi duzuna hor dator!

Dér kommer hende-der-som du så på diskoteket!

Hvis der er tale om flere, skal der stå

Diskotekan ikusi dituzunak hor dator!

Ikke nok med at *dator* "hun kommer" bliver til *datoz* "de kommer" (subjektet står i flertal) – *ikusi duzu* "du har set" ændres også for at vise at ledsætningens direkte objekt (genstandsled) nu står i flertal!

Hvis man ønsker at tage pronominet *zu* "du" med i sætningen (hvad man som regel ikke gør på baskisk, da det klart fremgår af det bøjede verbum [d(it)uzu] hvorvidt det er jeg eller du der er den handlende), markeres det med et særligt suffiks -k:

Zuk diskotekan ikusi dituzunak hor dator!

Baskisk er nemlig et ergativsprog, det vil sige at grundledet/subjektet skal stå i det særlige kasus ergativ i de tilfælde hvor der også er et (eksplicit eller implicit) genstandsled/direkte objekt med i billedet. Hvis man skulle oversætte sætningerne "Hunden løber" og "Hunden bider katten" til baskisk, ville hunden i den anden sætning være markeret, mens katten samt hunden i den første sætning ville stå i grundform. Det er nemmere end det lyder, men man skal lige tænke sig om nogle ekstra gange når man lærer baskisk.

Vi kan trøste os med at den bestemte artikel er efterhængt, ligesom den (ofte) er det på dansk ...

* Baskisk er et mysterium

Der er ingen der ved hvor det baskiske sprog kommer fra. Med al sandsynlighed var det i dets nuværende område da romerne angreb Den iberiske halvø i år 218 før Kristus. Det er den eneste overlevende efterkommer af det som muligvis var et af Europas ursprog – fra tiden før indoeuropæernes ekspansion. I det sydlige Frankrig er der fundet flere inskriptioner på [akvitansk](#) – et sprog som blev talt dér ved starten af vores tidsregning, og som tydeligvis er beslægtet med moderne baskisk. Når jeg prøver at læse noget på baskisk, kan jeg sommetider få en fornemmelse af at kigge ind i en fjern fortid. Selv hvis teksten handler om mp3-afspillere eller Hollywood-film!

Der har været et utal (forgæves) forsøg på at knytte baskisk til den ene eller den anden sprogfamilie – fra japansk til georgisk og berbisk. Da jeg under [Sprogfestival 2008](#) holdt foredrag om baskisk, var der straks én af de tilstedeværende der lagde mærke til visse ligheder med grønlandsk! :-)

Eksempeltekst

Egia bat esateagatik,	Hvis jeg siger en sandhed
alabak	og de så
hil behar bazaizkit,	må dræbe mine døtre ,
andrea	voldtage
bortxatu behar badiate,	min kone ,
etxea	nedrive huset
lurrarekin	hvor jeg bor;
berdindu behar bazait;	
Egia bat esateagatik,	Hvis jeg siger en sandhed
ebaki behar badiate	og de så
nik eskribitzen	må skære den hånd af
dudan	som jeg
eskua ,	skriver med,
nik kantatzen	tungen
dudan mihina ;	som jeg synger med;
Egia bat esateagatik,	Hvis jeg siger en sandhed
nire izena	og de så
kenduko badute	må slette mit navn
euskal literaturen	fra den baskiske litteratur
urrezko	gyldne
orrietatik ,	blade ;
inoiz,	så vil jeg aldrig,
inola,	på ingen måde,
inun	på intet sted,
eznaiz	kunne tie
isilduko.	stille.

Gabriel Aresti, fra digtsamlingen harri eta herri ("sten og land"). Den danske oversættelse bygger delvis på en spansk gendigtning. Den er ikke helt bogstavelig, da det ikke ville lyde godt ("Fordi jeg siger en sandhed, hvis de så må dræbe døtrene ..."). Enkelte navneord er i begge teksterne fremhævet med rødt; det gør det muligt at sammenligne sprogene, selvom de er meget forskellige. Det skal nævnes at Bilbao-digteren Arestis (1933-75) skriftsprog er lettere påvirket af Bizkaia-dialekten. På moderne batua ville de tre sidste linier således lyde "inon / ez naiz / isilduko".

maj 2009

april 2009

marts 2009

En typisk baskisk strand

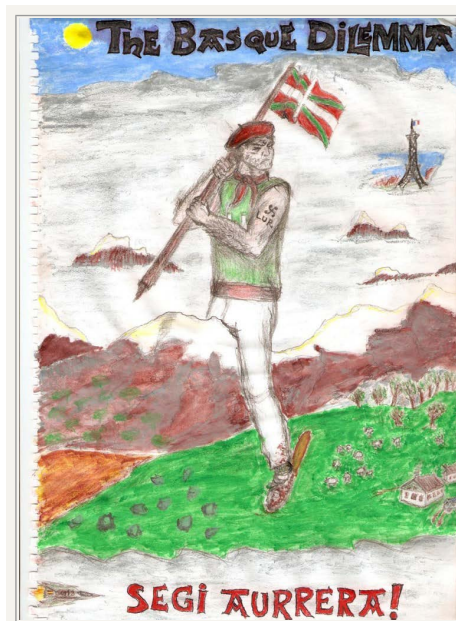
* Baskisk er smukt

Skønhed er selvfølgelig en subjektiv størrelse. For mig er det spanske sprog elegant og stilfuldt, mens baskisk snarere er "vildt og hemmelighedsfuldt". Min opfattelse er selvfølgelig præget af al den romantik og mystik der har været og er omkring baskernes forhistorie, men der er altså også noget ved selve sproget. De hårde k'er og konsonantklynger (fx -rtz-) afbalanceres af de mange klare vokaler og den næsten dansende sprogrytme, og de relativt lange ord kan godt have en overvældende virkning. (Lidt ligesom finsk på en dansk læser/lytter). Det spanske playa passer fint til en solvarm strand med blide former, der engang imellem bliver kærtignet af et lunt mar (hav). Det baskiske hondartza – det er derimod en række forrevne klipper, der brydes med itsasoa (havet), der på varme sommerdage trækker sig tilbage fra det røde sand og bliver liggende længere ude og funkler som en smaragd.

På denne video kan man se baskiske landskaber og høre den katolske hymne *Agur Maria*.

Og her er der noget fra et bertsolari- (baskisk improvisatorisk folkesanger-)stævne i Fransk Baskerland (Donibane Lohizune), hvor man både kan høre sproget talt og sunget:

Baskisk dukker op hvor man mindst venter det. Her på en filmplakat i Vejle i februar 2010.

The Basque Dilemma. Tegning som forfatteren tegnede til venner da han var på udveksling i Bilbao. Segi aurrera er et baskisk motto der betyder "fortsat fremad".

Tips til videre læsning

- Mark Kurlansky, 1999: [The Basque History of the World](#). ISBN 0-8027-1349-1 (engelsk)
- [euskara.euskadi.net](#) (spansk)
- [huber.net](#) (en generel introduktion til baskisk på engelsk)
- [huber.net](#) (om baskiske begreber og kultur på engelsk)
- [Berria](#) – den eneste dagsavis på baskisk

Bjørn A. Bojesen, magister i nordisk
(hovedfag) og spansk.

Har studeret baskisk på egen hånd, samt i en måned på Deusto universitet i Bilbao.

Læs også:

1. [En farlig terrorist?](#) [Traducción automática al castellano aquí] Joan Mari Torrealdai (Foto: Wikimedia) "Jeg er uenig i det, De siger, men jeg vil til min død forsvare Deres ret til at sige det."...
2. [Quechua: Ikke kun små sprog er i fare for at uddø!](#) Perus indfødte sprog. Quechua er de orangebrune områder. Med små fire mio mennesker er det Perus største indfødte sprog, og med yderligere små fire mio i nabolandene er det også...
3. [Roma – Europas statsløse folk](#) Europas romanier (Kort: Wikimedia) Roma og Sinti – eller sigøjnerne, som vi traditionelt kalder dem – er et gammelt folk med et sprog af den indiske gruppe, romani, og efter...
4. [Kelterne – Europas indianere](#) I den brede offentlighed fylder "det keltiske" forsvindende lidt, i hvert fald i Danmark anno 2011. I starten af artusindet, da irsk økonomi havde det godt, kunne man i aviserne...

Tagget med: aktuelle sprog, akvitansk, Argentina, artikel, Baskerlandet, baskisk, berbisk, bestemte artikel, Bolivia, Chile, Dialekter, diktator, diktatur, direkte objekt, domænetab, efterhængt artikel, Enkeltprog, ergativ, ETA, Europa, finsk, flag, Frankrig, fransk, Galicien, georgisk, graffiti, grønlandsk, hagekors, indoeuropæerne, isolat, japansk, kasus, låneord, markeret, Musik, mystik, nationalisme, Navarra, pilgrim, Pyrenæerne, romantik, romerne, San Sebastián, Santiago de Compostela, Simon Bolivar, skriftsprog, soltegn, Spanien, spansk, sprogaktivist, sprogfamilie, Sprogfestival 2008, sprogtort, sprogrytme, sproglægtskab, suffiks, svært, Tour de France, vejskilte,

video

12 kommentarer

Martin Persson

21. februar 2010 • 11:13

Det som på danska kallas "baret" heter i Sverige "basker", och ikkurina ingår faktiskt i den inofficiella flagga som används på de franska öarna Saint-Pierre och Miquelon, som ligger strax utanför Kanada. (Där ingår även emblem för Normandie och Bretagne.) http://fr.wikipedia.org/wiki/Fichier:Flag_of_Saint-Pierre_and_Miquelon.svg

Svar

Peter Bakker

21. februar 2010 • 16:27

Her:

http://cwahi.concordia.ca/img/p_Christiana_Morris.jpg

findes et eksempel af Mik'maq indiansk kunst fra Canada med det symbol der på baskisk kaldes lauburu (fire-hoved). Der er mange andre fra samme kulturområde. Det er meget sandsynligt på grund af kontakt mellem baskere og indianere, men det er ikke sikkert i hvilken retning påvirkningen fandt sted.

Svar

Bjørn A. Bojesen

21. februar 2010 • 20:09

@ Peter Bakker

Tak for interessante oplysninger! :-)

I følge Trasks (ufuldendte) etymologiske ordbog over baskisk, kendes ordet lauburu fra 1745. (Han læser det også som lau-buru, 'firehoved'. Det er ellers en udbredt (?mis)opfattelse at det kommer fra det latinske ord 'labarum'.)

Der er solkors på den førkristne gravplads Argiñeta i Elorrio, men jeg har kun set fotos derfra, og jeg ved ikke om nogen af korsene dér også er lauburu'er.

Svar

Peter Bakker

21. februar 2010 • 23:00

Der er nogle lauburuer på baskiske gravpladser som måske daterer sig fra tiden inden baskisk-mik'maq kontakt (ca. 1520-1620), i hvert fald nogle fra slutning af 1500tallet. Til gengæld er der næsten ingen Mik'maq kunst overleveret fra før ca. 1800.

Jeg tror ikke der er lauburuer i Elorrio. Agur.

Svar

Bjørn A. Bojesen

22. februar 2010 • 14:08

Eskerrik asko! Agur.

Svar

Mathias Stigsgaard

17. marts 2010 • 13:28

Dejligt indlæg, Bjørn Bojesen. Jeg har selv været fascineret af Baskerlandet og baskisk i mange år – i mit vedkommende skete det gennem en fascination af Athletic Bilbaos historie og principper, der vakte min interesse. Siden lærte jeg en meget flink basker at kende på mit studie, og da jeg besøgte landet (og ham i Donostia) blev jeg for alvor forelsket i kulturen og sproget. Jeg har som mål at lære at tale euskara, men jeg har endnu ikke helt gennemtænkt, hvordan det skal ske :) Foreløbig forsøger jeg at lære spansk, det forestiller jeg mig er en god indgang – og desuden er det sprog, og Spanien generelt, heller ikke uden kvaliteter.

Svar

Bjørn A. Bojesen

18. marts 2010 • 17:22

Tak skal du have! :-)

Fedt at der er flere der har lyst at lære baskisk.

Jeg vil anbefale dig at begynde med "Colloquial Basque" af Alan R. King.

Den er pædagogisk og underholdende, og gør at man hurtigt får et greb om det mest grundlæggende.

Jeg opdager lige at Google har fået scannet den til deres gigantbibliotek:

<http://u.nu/97jt7>

Men jeg vil anbefale dig at købe den, da du så også får en cd med talte dialoger.

I øvrigt er spansk bestemt også et dejligt sprog! :-)

Men i Baskerlandet er baskisk presset af spansk (og af fransk). Derfor har de baskisktalende min sympati, og jeg ville ønske at flere valgte at tale baskisk. Spansk og fransk er store sprog, der blomstrer og har det fint så mange steder i verden.

Svar

Bjørn A. Bojesen

14. oktober 2010 • 10:53

Så er der endnu et smukt baskisk navn i de globale medier:

Luis Urzúa Iribarren.

Han var den sidste af de 33 arbejdere der blev reddet op fra San José-minen i Chile.

Urzúa, eller Urtsua, betyder "sted med meget vand" (vand = "ur")

Iribarren, eller Hiribarren, betyder "inde i byen" (by = "hiri")

Spanskklæsende kan læse om spanske efternavne med baskisk oprindelse på

<http://www.kaixo.com/euskaletxea/index.php?hizk=2>

Svar

Casper | Borgerlig bums

19. oktober 2010 • 02:21

Når jeg hører baskisk virker det som om de har en udpræget spansk accent.

I hvor høj grad er dagens baskisk et genoplivet sprog, dvs. hvor mange af de nuværende baskisktalende har ikke lært det som modersmål?

Det er naturligvis også muligt at spansk har en baskisk accent, jf. teorien om at særegenhederne ved spansk skyldes at spansk er et latinsk sprog på baskisk substrat.

Men umiddelbart lyder det for mig som om størstedelen af baskerne taler baskisk som tillært eller genoplivet sprog.

Jeg har søgt efter film og lydfiler med gamle baskere fra bjergbyer, eller hvor man nu ellers kunne formode at finde et genuint baskisk, med henblik på at sammenligne med by-baskisk, men har ikke fundet nogen

eksempler. Måske har I nogle tips?

Svar

Bjørn A. Bojesen

3. november 2010 • 19:34

Statistikkerne for "euskaldun berriak", dvs. "nybaskere", folk der har lært baskisk senere i livet, har jeg ikke lige på stående fod.

Alle baskere er i dag praktisk talt tosprogede, så det er ikke til at undgå at de to sprog "deler accent". Det betyder, som du siger, ikke at baskisk tales med "spansk" accent. En spanier fra Madrid der hører en fra Bilbao tale spansk, vil sikkert påstå at vedkommende gør det med "baskisk" accent! :-)

Fra rigtig gammel tid har baskisk haft et lydsystem der ligner det spanske.

Men der har været – og er – også forskelle.

Blandt andet findes lydene "x", "ts" og "tz" ikke på spansk. Hvis du lytter nærmere efter, vil du høre at det ikke er helt spansk alligevel...

Baskisk har aldrig været uddødt, så jeg deler ikke dit synspunkt om at det er "genoplivet". Men jo, mange har lært det i voksen alder.

Man kan sammenligne det med situationen i Wales:

Hver gang jeg hører walisisk, tænker jeg umiddelbart "sikke dog en engelsk accent de taler med!" Men ved nærmere eftertanke er der alligevel ikke-engelske lyde til stede... (ll, rh osv.)

Her er linket til en video med baskisk som det tales i Frankrig – her kan man også tydeligt høre påvirkningen fra det store nabosprog, synes jeg:

<http://ma-tvideo.france3.fr/video/iLyROoaf07G.html>

Heldigvis er den baskiske grammatik meget forskellig fra både spansk og fransk, så det er helt klart "sit eget" sprog, uanset hvordan man vælger at udtale det!

Svar

Katrine Utgård

25. november 2010 • 13:16

Takk for et informativt og helt herlig innlegg om baskisk. Jeg er selv gift med en basker, og bor for tiden i Bilbao.

Jeg ville kommentere de såkalte "ikastolak" -skolene hvor barna får undervisning på baskisk- og deres faktiske utbredelse her i Baskerland (da mener jeg de tre provinsene i staten Spania). De siste årene har det blitt så populært å sende barna sine på en skole med en slik undervisningsmodell at det faktisk er vanskelig å finne skoler med klasser der hvor undervisningsspråket er spansk. En av grunnene til dette er folks voldsomme kjærlighet til språket. En annen grunn er at man må kunne baskisk for å få jobb i det offentlige. Siden jobb i offentlige etater er svært attraktive her, synes foreldrene at det er svært viktig at barna deres lærer seg baskisk. Apropos kjærlighet til baskisk: Prøv å gå rundt med et lite barn i Bilbao. Da skal du se at voksne som snakker til deg på spansk ganske sikkert vil henvende seg til lille gutten eller jenta på baskisk.

Svar

Peter Bakker

13. november 2011 • 11:50

I dag den 13 november 2011 er der en artikel om baskisk i Jyllands Postens videnskabsbilag "Newton". Det findes ikke på den (offentlige) netudgave af avisen.

Svar

Skriv en kommentar

Navn (kræves)

E-mail (kræves)

Hjemmeside

Send mig en e-mail når der kommer flere kommentarer.